

nyosságban, hogy a mindenütt és mindig, életünk minden pillanatában jelenlevő Isten, a mi Atyánk nem fog minket elhagyni, mert ő számunkra védelem, oltalom, erős vár és megtartó gondviselés. Isten, az Atya szüntelenül működik bennünk; csupán újra meg újra fel kell fognunk, meg kell tapasztalnunk szent valóságát. Tudatosítanunk kell önmagunkban, hogy ő, a mi Atyánk a legközelebb áll, közelebb, mint amilyen közel mi önmagunkhoz kerülhetünk.

Ezért a gyülekezet minden egyes tagjával együtt ez ünnepi óra szent áhítatában imádkozzunk ezekkel a szavakkal: Istenünk, Atyánk, aki mindig, mindenütt jelen vagy, légy megszentelve általunk! Légy bennünk áldott valóság; tölts be minket szellemeddel! Mert te vagy a lét, a hatalom, a szeretet; egyedül Benned van oltalmunk, reménységünk és békeségünk, örökkön örökké. Amen.

Dr. HEINZ SCHLÖTERMANN

Elmondotta május 19-én Kövenden, fordította dr. Kovács Lajos

NAGYPÉNTEKI ROMON — PÜNKÖSDI VIRÁG

ApCsel 3,12—15

Tarcsafalvi Albert, néhai költő-papunk *A szeretet* című karácsonyi dicséretének két sorában Istenről így énekel:

Elhint bölcsen néhány magot
Lélekbe, szívbe, mélyen . . .

s ebben a két sorban tökéletesen példázza a megváltó eszmék születését, eredetét.

E kis példázatban a magvető: Isten; az elhintett mag: Isten igazsága; a befogadó talaj: küldöttei, prófétái lelke. Törvényeivel örök időkre kijelölte utunkat a világban; igazságaival, időnként, fényt vet arra.

Isten igazsága kezdetben egy lélekben ragad meg, illetve egy lelket ragad meg, ejt rabul. Mint legnemesebb mag megsírázik; virágot hajt, a virág magot terem; a sok mag szétszóródik.

A valóságban azonban nem megy ilyen simán . . . A magot is, a csírat is, a zsenget is, sőt a virágot is sok veszély fenyegeti, nemegyszer életveszély . . . Így az eszmét is. Nem minden mag esik jó földbe; nem minden lélek fogadja egyformán az eszmét; az emberi gyarlóság összefog a próféták ellen. Jézus is így sír Jeruzsálem felett: „ . . . ki megölöd a prófétákat és megkövezed azokat, akik hozzád küldettek“ (Lk 13,34). István vértanú védőbeszédében keserű váddal vonja felelősségre a tanácsban ülők lelkiismeretét: „ . . . a próféták közül kit nem üldöztek a ti atyáitok?“

Pünkösdi ünnepén ujjong bennünk az öröm! Íme, a nagypénteki romon kivirágzott a pünkösdi virág! Jézus magvetése virágba bomlott

tanítványai lelkében. S ők háromezer lélekbe szórták tovább a lelkükben kinyílt eszme-virág magvait.

De elszorul a szívünk, mikor Péter bátor beszédére a tanácsban ülők fogukat csikorgaták, kiküldék a tanítványokat és arról tanácskozána, hogy megölik őket is. S akkor, ott a tanácsház gyűlölettől fűtött, nyomasztó légkörében elhangzik Gamaliel bölcs tanácsa: „tanácsbeliek, álljatok el ezektől az emberektől és hagyjatok békét nekik... nehogy Isten ellen harcolóknak tálaltassatok... mert ha ez a dolog Istentől van, ti fel nem bonthatjátok azt!” (ApCsel 5,34—39).

A pünkösdi örökség sok csodálatos, fölemelő, buzdító elemből tevődik össze. Ezek között ott csillog ez is:

Isten igazságát nem kell félteni;
Úgyét veszni nem hagyja!
Nem engedi, hogy prófétái a sírba vesszenek!

Hogy jutott Isten országa igazsága, ez a Jézus lelkében megfogant eszme-mag pünkösdi kivirágzásig? Kövessük az útját Jézus első tapasztalatától a pünkösdi diadalig. Ezen út egy-egy fordulójánál kétségbeesve állunk meg; gyarló figyelmünknek úgy látszik: az eszme elveszett. Máskor örömmel ujjong fel bennünk a hit: az eszme mégis él! Az evangélium csodákkal oldja fel ezeket a feszültségeket... Csodálatos is ez az út; nem egyszer megrendítő, sőt félelmetes, de az események a láncszemek törvényszerűségével kapcsolódva követik egymást; minden Isten törvényei szerint történik. Csodára nincs szükség.

Jézus három évig járta a prófétálás útját. Hintette a lelkében kivirágzott eszme gazdag termését: Isten országa evangéliumát.

Nehéz volt ez az út, de ő végig kitartott. Legelsőnek szülőfalujába vitte az örömhírt; elkergették. Isten országa ellenségeinek megújuló támadásai mind kíméletlenebb erőszakkal üldözték a kereszthalál felé. Lehetett-e azonban mint Mesternek nyugtalanítóbb bánata, mint tanítványainak annyiszor megismétlődő „értelensége“, „keményszívűsége“, „szüklátóköri okoskodásai“ és „kicsinyhitűsége“?!

Hol a forrása azoknak az ellentétéknek, félreértéseknek, amelyek Jézus és tanítványai között kezdettől végig felmerültek?

Ha elemezzük a Mester és tanítványai viszonyát, úgy tűnik, hogy Jézus és Péterék egy-egy külön álom világában éltek. A tanítványok azon nőttek fel, hogy „Dávid házából egy fiú adatik nekünk és neki adja az Isten Dávidnak, az ő Atyjának királyi székét és uralkodik a Jákob házán mindörökké“ (Lk 2,32—33). Ennek a messiási váradalomnak a betöltését várták Jezustól s Dávid dicsőségében maguknak megkülönböztetett helyet.

Jézus álma: Isten országa. Ő: a világ világossága. Azért jött, hogy Istennek elszéledt gyermekeit összegyűjtse. Isten országa nem karddal épül, hanem növekedő, tökéletesedő, újjászülető emberekből, és nem kardon, hatalmon áll, hanem szolgálaton és szereteten.

Ugye megérezzük e két álom között a mély különbséget. Egy kicsi ország szűk határai között csapong az egyik; mindenkit szárnyai alá gyűjt a másik; ingatag alapon: kardon és hatalmon állana az egyik; boldog gyermekei hiten, testvéri békességen épül a másik.

Valószínűnek látszik, hogy a tanítványok, ha magukra maradtak, Dávid dicsőségének helyreállításáról tanakodtak. Hogy lesz akkor? Mikor lesz? Rájuk mi vár ott? Ha Jézushoz kérdést intéztek, az ő világukból szólottak fel hozzá, s Jézus az ő világából: Isten országa magasságából szólott le hozzájuk, korholta őket értetleneknek, keményszívűeknek, okoskodóknak.

Ez az ellentét végigkíséri egész útjukon; nem oldódik fel még az utolsó vacsora asztala mellett sem, sőt még nagypénteken sem.

Legélesebben talán a rangvitában kerül szembe a Mester tanítványaival, mikor Zebedeus fiai, anyjuk kíséretében járulnak hozzá azzal a kérsükkel, hogy az országban majd egyikük üljön a jobb, másikuk a bal keze felől. Milyen keserű, de milyen fenséges Jézus válasza! Nem tudjátok mit kértek! Én nem arra készítetek titeket, hogy hatalommal ítéljétek, hanem arra, hogy szeretettel szolgáljatok. „Aki közöttetek első akar lenni, legyen a ti szolgátok!”

Oktató és buzdító búcsúbeszédét milyen oktalan kérdésekkel szakítja félbe hol ez, hol az a tanítvány. Feleleteit úgy veszik a füleik, mint valami idegen világból jövő beszédet, amit nem értenek.

Áldozócsütörtökön, az Olajfák hegyén, mikor földi mivoltában örökre eltűnik szemeik elől, kétségbeesetten így kiáltanak utána: „Uram, avagy nem ez időben állítod-e helyre az országot Izraelnek?”

Lelkük szárnyalása nem bírta Jézus lelkének magas röptét. Lefékezte saját álmuk, mely fegyverhez, hatalomhoz, ranghoz kötötte, a föld színén csapongott. Valami mélyreható „lelki földrengésnek” kellett történnie ahhoz, hogy lelkük e tehertől megszabaduljon, s szárnyain Jézus világába fölemelkedhessék. S ez be is következett!

Nagypénteken a kereszten Jézus ajkáról elhangzottak gyermeki és testvéri szeretetének utolsó szavai. Megrendítő halálával, mint egy igazoló pecséttel, lezárta életművét a földön.

Szegény tanítványok! Bekövetkezett az, amit ők Jézusnak egy percig sem akartak elhinni. A csalódás keserű kalapácsa romba döntötte messiási álmaikat. S álmuk romjainak súlya alatt rogyadozva széledtek széjjel a Golgotáról, mint akik egy-egy keresztet cipelnek a hátukon. Számukra csakugyan sötétség lőn az egész tartományban, a nap meghomályosodék és lábuk alatt a föld megindula.

Jézust eltemették. S az eszme hirdetésében, az igazságát igazoló tettek gyakorlásában beállott a csend, a halálos csend. Súlyos halotti csend!

Él-e még lelketekben valami maradványa annak a lelkiállapotnak, amikor — apáink, nagyapáink idejében — szárazba elvetődött az őszi határ? A magvetők megtették a magukét; ki-ki a földjének száraz göröngyeit elmunkálta úgy, ahogy tudta. Az elmunkált őszi határ fölött elhangzott az utolsó „hó-ide”. S aztán nyomasztó csend feküdt meg az őszi határt. Az elvetett mag milliószámra ott hevert a száraz rögök alatt mozdulatlanul. A magvetők aggodalmas reménykedéssel kémlelték az eget.

Ilyen nyomasztó, halotti csend ülte meg azoknak a lelkét, akik — amíg élt — hittek Jézusban, szavainak igazságában, és követték őt. Lelkükbe valahol mélyen, a nagypénteki romok alatt, ott hevert a Jézus által behintett eszme-mag mozdulatlanul.

Szombatról vasárnapra virradó éjjel megjött az eső. Először csak csendes, reményt ébresztő permeteg. Csak a felszínt érintette, csak a fulasztó port verte el. A kelő Nap úgy nézett le a Földre, mint az anya arcát alig-megmosott gyermekére. Felvirradt az első húsvét hajnala!

Csendes ébredés volt a tanítványok első húsvétja, nem diadalmas ujjongás! Ki merete volna két nappal a nagypénteki lélekrendülés után a háztetőkről szétkiáltani szíve ébredező tapasztalatát: a Mester él!

Ahogy a falevelek rezdüléséből lombsuttogás lesz, úgy szállt szívről szívre, szájról szájra a „jó hír“. Asszonyok kezdtek: A sír üres! A Mester él! A ráébredés ezen első neszezései üres asszonyi beszédnek tünnek a férfiak előtt. Péter az üres sír láttán csodálkozott, és fejét csóválta. Sem a Genezáret tavánál, sem az emmausi úton nem ismerték meg. Háborodásokon, okoskodásokon és rémült csodálkozásokon kellett átbukdácsolnia összetört lelküknek, hogy hinni merjék azt, amit tapasztalnak (Lk 24, 36—41).

Az eső azonban tovább tart; erősödik; cseppjei mind mélyebbre hatolnak; a kemény rögök termőtalajjára omlanak; a mag megmoccan, a csíra ébredzik.

Jelképes beszéd ez is, mint az Apostolok Cselekedete írójáé. Ő az esőt szentléleknek nevezi, mely magasból záporoz a tanítványokra. Én a száraz rögökkel lelkük nagypénteki romjait jelképezem, s a mag mocanásaival újjászületésük vajúdasait jelzem.

Minden születés — az újjászületés is! — kínnal, vergődéssel, gyötrellemmel jár. Ennek mindenik tanítvány lelkében, lelkiismerete érzékenysége szerinti mértékben, végbe kellett mennie.

Megható képet festhet magának az ember Péter kínos vergődéséről.

A Tibériás tengere felett az éjszaka mély csendje lebeg. Péter csónakját alig himbálják az enyhe hullámok. Ő a csónak padlóján fekszik; álma nem alvás: nyugtalan hánykolódás. Szíve sebeit mindegyre feltépik a Mester ismétlődő kegyetlen kérdései: Simon, Jónának fia, szeretsz-e engemet? Micsoda boldog, de fájdalmas magamegadás Péter ismétlődő felelete: Uram, te mindent tudsz; te tudod, hogy én szeretlek téged! És hogy ugrik talpra az újjászületett Péter a feléje sugárzó szeretet és bizalom simogatására: Legeltesd az én juhaimat! Péter most már tudja mit kell tennie. És tenni fogja!!

Vagy a Tamás magamegadása. A kételkedés miatti bánat és a ráismerés boldog öröme együtt rezegnek ebben a szívéből kibuggyant vallo-másban: Én Uram és én Istenem! Újjászületett Tamás is!

És újjászülettek a többiek is mind. És tudták, mit kell tenniök!

Aminthogy a szárazba hullott búzaszem is tudja, ha leérnek hozzá az őszi zápor cseppjei. Csírázni kell, nőni kell, zöldellni kell, kalászt kell érlelni, hogy az embernek legyen testét tápláló kenyere. Ezt kell tenni őszi dérben, téli fagyban, májusi kövér időben, szemérlelő rekkenőségben. Mert ez az Isten törvénye!

Ezt kell tenni a tanítványnak is: Szólni, tenni, élni! Szólani az eszmét, tenni a jót, élni az életet Isten törvénye szerint.

Megszabadultak lelkük nagypénteki roskasztó terhétől. Régi álmuk romjai termékeny talajjára omlottak bennük. Az eszme-magból csírázás-

nak indult virág a felszín felé, a Nap felé tör. Lelkük felszabadult szárnyaival Jézus világa felé kezdenek emelkedni.

Most a Mester olyan szavai kezdenek lelkükben visszacsendülni, értelmet nyerni, melyeket akkor nem tudtak felfogni:

Keressétek először Isten országát — ez a tanítvány kötelessége! — azután mindenek megadatnak néktek.

Isten országa bennetek van!

Nagypénteki romon kivirult a pünkösdi virág!

Egy elnémult száj helyett tizenegy száj szólja az eszmét.

Mi már nem csodálkozunk rajtuk; nem nézünk rájuk értetlenül; nem vádoljuk őket azzal, hogy édes bortól részegek.

Gyönyörködünk bennük. És hálával emlegetjük Isten csodálatos dolgait. Mert a maghintéstől a kivirágzásig minden Isten törvényei szerint történt, olyan csodálatosan, olyan szépen és olyan meghatóan, hogy gyönyörűségével három nap alatt sem tudunk betelni. Ámen.

LÓRINCZI LÁSZLÓ

EGYHÁZI ÉLET

Egyházi Képviselő Tanács április 30-án tartott rendkívüli gyűlésén dr. Kovács Lajos püspök előterjesztésére egyhangúlag elhatározta:

1) az Unitárius Egyház részt vesz Románia Szocialista Egységfrontjában.

2) vallásfelekezetünk három képviselővel — dr. Kovács Lajos, dr. Barabássy László és dr. Erdő János — vesz részt a Szocialista Egységfront kongresszusán.

3) az Unitárius Egyház egy képviselőt — dr. Kovács Lajos — küld ki a Szocialista Egységfront Országos Tanácsába.

A Szocialista Egységfront kongresszusa május 23—24 napjain a fővárosban tartotta meg ülését.

E. K. Tanács második rendes évnegyedi ülését június 27-én tartotta dr. Kovács Lajos püspök, dr. Barabássy László és dr. Mikó Imre főgondnokok elnöklete alatt. Targysorozatán egyházközi, egyházköri és egyetemes egyházi, valamint lelkésznevelési kérdések szerepeltek.

Lelkésznevelés. A Protestáns Teológiai Intézetben a II. félévi előadások V. 26-án értek véget. A vizsgaszesszió V. 27-től VI. 21-ig tartott. Az évváró istentisztelet és ünnepély VI. 23-án volt.

Vizsga. Május 8-án Pál Ádám iszlói és Pálffy Tamás homoródjánosfalvi gyakorló segédlelkészek képesítő vizsgát tettek.

Június 24. és 29. napján szakvizsgát tettek Balázs László, Farkas László, Kedei Mózes, Kovács Sándor, Nyitrai Csongor és Száva Péter IV. éves hallgatók.

Légáció. Húsvéti és pünkösdi ünnepek alkalmával a II—IV. éves hallgatók légatusi szolgálatot teljesítettek különböző egyházközségekben.

Énekvezérképzés. Április 3-án Sata Mária (a brassói) és május 29-én Kenyeres Margit (a homoródalmási egyházközség tagja) énekvezérképesítő vizsgát tettek.